

2019

B.A. 1st Semester Examination

SANSKRIT (General)

Paper : DSC 1A-T

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

1. अधोलिखितेषु प्रश्नदशकानाम् उत्तराणि संस्कृतेन देवनागर्या च
लेख्यानि— $10 \times 2 = 20$

निम्नलिखিত प्रশ्नগুলির মধ্যে দশটির উক্তর সংস্কৃত ভাষায় এবং
দেবনাগরী লিপিতে পূর্ণবাক্যে লেখ—

(ক) रघुवंशम् कीदृशं काव्यम्? रघुवंशे कियन्तः सर्गाः सन्ति?

রघুবংশ কী ধরণের কাব্য? রঘুবৎশে কয়টি সর্গ আছে?

(খ) रघुवंशमहাকা঵্যস্য প্রথমসর্গস্য নাম কিমস্তি? সর্গেऽস্মিন্
কতি শ্লোকাঃ ভবন্তি?

[Turn Over]

“রঘুবংশম্” মহাকাব্যের প্রথম সর্গের নাম কি? প্রথম সর্গের শ্লোক সংখ্যা কত?

(গ) মোহাত্ কালিদাসঃ কিং কৃতবান्?

মোহবশতঃ কালিদাস কি করেছিলেন?

(ঘ) পাঠ্যাংশ থেকে হিমালয়ের দুটি বিশেষণের উল্লেখ কর।

(ঙ) কশ্চ মনুষ্যঃ সাক্ষাত্ পশুঃ?

কি রকম ব্যক্তিঃ সাক্ষাৎ পশুতুল্য?

(চ) কে চ ভূবি ভারভূতাঃ মৃগাঃ?

জগতের ভারস্বরূপ মৃগ কারা?

(ঞ্চ) “কিরাতার্জুনীয়ম্” ইতি মহাকাব্যস্য উত্সঃ কঃ? অস্য মহাকাব্যস্য নায়কঃ কঃ?

“কিরাতার্জুনীয়ম্” মহাকাব্যের উৎস কী? এই মহাকাব্যের নায়ক কে?

(জ) মল্লিনাথেন ভারবেঃ কাব্যমিদং কেন ফলেন সহ উপমিতম্?

“শ্রদ্ধিনাথ” ভারবির কাব্যকে কোন ফলের সঙ্গে তুলনা করেছেন?

(ঞ্জ) কুমারসম্ভবস্য মুখ্যটীকাকারঃ কঃ? তস্য টীকায়াঃ নাম কিম্?

কুমারসম্ভবের মুখ্যটীকাকার কে? তার টীকার নাম কী?

(জ) “শিশুপালবধম্” ইতি মহাকাব্যস্য উত্সঃ কোঽস্তি?

“শিশুপালবধ” মহাকাব্যের উৎস কি?

(ট) মাঘকবেঃ প্রশংসাসূচিকা উক্তিঃ কা ভবতি?

কবিমাঘের প্রশংসাসূচক উক্তিটি কি?

(ঠ) শিশুপালবধস্য মুক্ত্যারসঃ কোঽস্তি? শিশুপালঃ কঃ আসীত?

শিশুপালবধ মহাকাব্যের মুখ্যরস কী? শিশুপাল কে ছিলেন?

(ড) “বুদ্ধচরিতং” কেন বিরচিতম্? বুদ্ধচরিতস্য সর্গসংজ্ঞা কাঽস্তি?

“বুদ্ধচরিতম্” কে রচনা করেছেন? বুদ্ধচরিতের সর্গসংখ্যা কত?

[Turn Over]

(ढ) “गीतकाव्यम्” अन्यत् केन नामा अभिहितम् भवति ?
 “मेघदूतम्” केन छन्दसा विरचितम्” ?

गीतिकाव्य अन्य कि नामे अभिहित हय? मेघदूत कोन छन्दे रचित?

(ण) चौरपञ्चाशिकाकाव्यम् अन्यत् केन नामा परिचितम् ?

“चौरपञ्चाशिका” काव्याटि अन्य कोन नामे परिचित?

2. अधोलिखितेषु यथेच्छं चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः $4 \times 5 = 20$

निम्नलिखित ये कोन चाराटि प्रश्नेर उत्तर दाओ—

(क) गीतगोविन्दस्य” साहित्यिकमूल्यं निरूप्यताम्।

“गीतगोविन्देर” साहित्यिक मूल्य निरूपण कर।

(ख) कुमारसम्भवमहाकाव्यस्य विषयवस्तु आलोचयत।

कुमारसम्भव घटाकाब्येर विषयवस्तु आलोचना कर।

(ग) पादाहतं यदुत्थाय मूर्द्धनभिरोहति ।

स्वस्थादेवापमानेऽपि देहिनस्तद् वरं रजः ॥

प्लोकोऽयं व्याख्यायतम् ।

उपरोक्त श्लोकाटि व्याख्या कर।

(घ) “मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्ठामुपहास्यताम्।

प्रांशुलभ्ये फलेलोभाद् उद्भाहुरिव वामनः ॥

श्लोकोऽयं व्याख्यायताम्—

श्लोकटि व्याख्या कर।

(ड) विद्यां प्रशस्य भर्तृहरिणा रचितः श्लोकः लेखनीयः ।

विद्यार प्रशंसाविषयक भर्तृहरि रचित श्लोकटि लेख।

(च) भर्तृहरिविरचितस्य भट्टिकाव्यस्य पाठ्यांशम् आलोचयत।

भर्तृहरि बिरचित भट्टिकाब्येर पाठ्यांश आलोचना कर।

3. निम्नलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम्—

$10 \times 2 = 20$

(क) “रघुवंशम्” महाकाव्यस्य प्रथमसर्गानुसारम् सूर्यवंशजानां राजानां गुणावलीः निर्वर्ण्य राज्ञः दिलीपे तेषां गुणानां प्रकाशः आलोचनीयः ।

रघुवंश महाकाब्येर प्रथमसर्ग अनुसरणे सूर्यवंशीय राजन्यबर्गेर गुणावली बर्णना कर। एবং উক্ত গুণাবলী মহারাজ দিলীপে কতদূর পরিস্ফুট তার পরিচয় দাও।

(ख) पाठ्यांशभूते नीतिशतके परिणत्या सह मूर्खानां चारित्रिक वैशिष्ट्यं पर्यालोचनीयम् ।

पाठ्यांशभूत “नीतिशतके” परिणति सह मूर्खदेव चारित्रिक वैशिष्ट्यं पर्यालोचना कर ।

(ग) महाकाव्यरूपेण “शिशुपालवधं” सार्थकं न वेति विचार्यताम् ।

महाकाव्यरूपे “शिशुपालवध” सार्थक की ना पर्यालोचना कर ।

(घ) श्रीहर्षस्य “नैषधचरितम्” अवलम्ब्य एकः प्रबन्धो विचारनीयः ।

श्रीहर्षेर “नैषधचरितम्” अवलम्बने एकाटि प्रबन्ध रचना कर ।
